

ת"פ (תל אביב) 65364-10-21 - מדינת ישראל נ' פלוני

ת"פ (תל-אביב-יפו) 65364-10-21 - מדינת ישראל נ' פלונישלו תל-אביב-יפו

ת"פ (תל-אביב-יפו) 65364-10-21

מדינת ישראל

נגד

פלוני

ע"י ב"כ עו"ד יעל ניסן פינקלמן

בית משפט השלום בתל-אביב-יפו - יפו

[30.09.2024]

כבוד השופט איתן קורנהאוזר

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע על יסוד הודאתו בעובדות כתב אישום מתוקן, האוחז שלושה אישומים, בשתי עבירות תקיפת בן זוג לפי סעיף 382 (ב) לחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "חוק העונשין"), ובעבירת תקיפת בן זוג הגורמת חבלה לפי סעיף 382 (ג) לחוק העונשין.

לפי העובדות בהן הורשע, במועדים המתוארים בכתב האישום, היו הנאשם והמתלוננת נשואים.

בהתאם לעובדות האישום הראשון, כשבוע ימים עובר ליום 23.5.21, עת הייתה המתלוננת בחודש השישי להריונה, הגיע הנאשם לדירתם המשותפת כשהוא שתוי. באותן נסיבות, פנתה המתלוננת אל הנאשם וביקשה ממנו כי יסייע לה באריזת חפצים שכן השניים היו לקראת מעבר דירה, אך הנאשם בתגובה תקף את המתלוננת בכך שדחף אותה וגרם לנפילתה על מיטה בדירה.

בהתאם לעובדות האישום השני, בתאריך 26.6.20, בדירתם, בעת שהמתלוננת הייתה בחודש השישי להריונה הראשון, תקף אותה הנאשם בכך שהיכה בבטנה. כתוצאה מהתקיפה, סבלה המתלוננת מדימום באזור המפשעה ופנתה בעצמה לקבלת טיפול בבית החולים וולפסון.

בהתאם לעובדות האישום השלישי, כשלושה חודשים עובר ליום 26.6.20, עת הייתה המתלוננת בחודש השלישי להריונה הראשון, היא פנתה אל הנאשם בקריאה שיבוא לאכול. הנאשם, אשר היה שתוי באותה עת, ניגש אל המתלוננת ותקף אותה בכך שתפס אותה בגרונה.

2. בטרם נשמעו טיעונים לעונש, הגיעו הצדדים להסכמה לפיה יופנה הנאשם לקבלת תסקיר שירות המבחן. בהמשך, הופנה הנאשם לקבלת חוות דעת ממונה מטעם הממונה על עבודות השירות, אשר מצא כי הנאשם מתאים לריצוי עבודות שירות.

תמצית תסקירי שירות מבחן

3. הנאשם בן 35, ללא עבר פלילי וללא תיקים פתוחים נוספים, נשוי למתלוננת ולהם 2 ילדים משותפים. לנאשם ילד נוסף מקשר זוגי קודם שניהל. שירות המבחן סקר את תולדות חייו של הנאשם, אשר עלה ארצה עם משפחתו בגיל 17, ונאלץ להפסיק את לימודיו ולהשתלב בתעסוקה על מנת לסייע למשפחתו אשר חוותה קשיים כלכליים. הנאשם שירת שירות צבאי מלא, ובהמשך הועסק בעבודות שונות ובאופן רציף. בתחילת הקשר עם שירות המבחן, הנאשם התקשה לקבל אחריות מלאה על המעשים בהם הודה, וטען כי הפסיק להשתמש באלכוהול לאחר שצרך אותו בעבר בכמויות גדולות. שירות המבחן נפגש עם המתלוננת אשר שיתפה אודות התדרדרות במערכת היחסים עם הנאשם בשל שימוש מוגבר שלו באלכוהול. המתלוננת תיארה כי כאשר הנאשם היה נתון תחת השפעת אלכוהול, הוא נהג כלפיה באופן אלים ותוקפני. עוד ציינה, כי בשל כך החליטה לשהות במקלט לנשים המתמודדות עם אלימות במשפחה, זאת לתקופה בת 3 שבועות. בהמשך, תיארה כי לאחר האירועים חל שיפור במצבו של הנאשם באשר לצריכת האלכוהול, וכי אינו נוהג באלימות כלפיה. שירות המבחן התרשם כי במצבים בהם הנאשם צורך אלכוהול הוא מתקשה לווסת את עצמו ועלול להגיב באלימות. בשל נזקקות הנאשם לטיפול, נדחה הדיון מעת לעת במשך תקופה ארוכה. תסקיר שירות המבחן האחרון, פירט את שילובו של הנאשם בהליך טיפולי במשך מספר חודשים, תוך שמירה על קשר רציף עם שירות המבחן וכן שילוב מוצלח ביחידה להתמכרויות. לאחר קשיים שאפיינו את תחילת הקשר הטיפולי, הנאשם ביסס יחסי אמון בטיפול והתמיד בו. הנאשם השלים השתתפות בקבוצה טיפולית בתחום האלכוהול, נמנע משימוש באלכוהול ומוסר בדיקות שתן בעקביות אשר כולן נמצאו ללא שרידי סם. בנוסף, תיאר שירות המבחן את דיווח המתלוננת אשר שוללת אירועי אלימות מצד הנאשם או בעייתיות אחרת מצדו. עם זאת, צוין כי המתלוננת תלויה בנאשם רגשית וכלכלית ונראה כי מטשטשת קשיים ובעיות בקשר איתו. כמו כן, צוין כי הנאשם מתמודד עם קשיים כלכליים, חובות ועומס בעבודה. שירות המבחן העריך כי מכלול הנתונים מצביע על הפחתה בסיכון להישנות ביצוע עבירות מצד הנאשם.

לפיכך, המליץ שירות המבחן על הטלת צו מבחן למשך שנה, וכן הטלת צו של"צ בהיקף של 150 שעות, על מנת לאפשר לנאשם לפרנס את משפחתו, לחזק את המוטיבציה להמשך הטיפול ולמנוע מתחים בקשר הזוגי. עיקרי טיעוני הצדדים

4. ב"כ המאשימה התייחס בטיעונו לנסיבות ביצוע העבירות, כפי שעולה מכתב האישום המתוקן, ועמד על משך התקופה בה הנאשם נהג באלימות כלפי אשתו כאשר לעמדתו מדובר במסכת אלימות מתמשכת כלפי המתלוננת אשר התרחשה בשלוש הזדמנויות שונות ובזמן שהנאשם היה נתון תחת השפעת אלכוהול. ב"כ המאשימה ציין את הערכים המוגנים שנפגעו כתוצאה מביצוע העבירות ועמד על החומרה שיש לייחס לעובדה שהנאשם ביצע את העבירות שעה שהמתלוננת בהריון. לפיכך, טען ב"כ המאשימה כי יש לקבוע מתחם ענישה נפרד לכל אישום, כדלקמן: לגבי האישום הראשון - מתחם הנע בין מספר חודשי מאסר ועד ל- 8 חודשי מאסר; לגבי האישום שני - מתחם הנע בין 6-14 חודשי מאסר; לגבי האישום השלישי - מתחם הנע בין 12-24 חודשי מאסר. ב"כ המאשימה הגיש פסיקה לביסוס טיעונו (טמ/1).

לגבי קביעת העונש המתאים, התייחס ב"כ המאשימה לכך שהנאשם נעדר עבר פלילי וכן לאמור בתסקירי שירות המבחן. בטיעונו ביקש כי יינתן משקל לעמדת המתלוננת ולכך שהנאשם תחילה לא קיבל אחריות מלאה והטיל אחריות למעשיו על המתלוננת. עוד ביקש להתייחס להליך הטיפול לו נזקק הנאשם ולעובדה שהמתלוננת נאלצה לשהות במקלט לנשים מוכות. ב"כ המאשימה ציין כי על אף האמור בתסקיר האחרון לגבי כך שהנאשם שולב בהליך טיפולי, יש לתת משקל לתסקיר שניתן בתחילת הדרך. לפיכך, ביקש ב"כ המאשימה למקם את הנאשם בשליש התחתון של המתחם ולהשית עליו 15 חודשי מאסר בפועל.

5. ב"כ הנאשם התייחסה לפסיקה שהוגשה על ידי ב"כ המאשימה, וטענה כי אלה אינם מבססים את עמדת המאשימה לעונש. לעומת זאת, הגישה אסופת פסיקה בה ביקשה לתמוך את עמדת ההגנה לעונש (טנ/1). ב"כ הנאשם תיארה את התהליך הטיפולי החיובי שעבר הנאשם ואת הפסקת השימוש באלכוהול, כפי שניתן ללמוד מהתסקירים שניתנו לאחר התסקיר הראשון ומהמלצתו הסופית של שירות המבחן. כמו כן ביקשה כי ינתן משקל להתרשמות שירות המבחן מהשפעת ההליך הטיפולי המהווה גורם ממשי בהפחתת מסוכנות הנאשם. לטענת ב"כ הנאשם, יש לקבוע מתחם ענישה אחד לשלושת האישומים, אשר התרחשו בסמיכות זמנים. בהתבסס על טיעונים אלה והפסיקה שהגישה, ביקשה ב"כ הנאשם לקבוע מתחם ענישה הנע בין מאסר מותנה ועד למספר חודשי מאסר. עוד הוסיפה, כי במידה ובית המשפט לא יאמץ את המתחם לו עתרה, יש מקום לחרוג ממנו לאור התסקיר החיובי ושיקום הנאשם. לפיכך, ביקשה כי בית המשפט יאמץ את המלצת שירות המבחן.

6. הנאשם, הביע את שביעות רצונו מההליך הטיפולי, וציין שהוא מיטיב עמו וכי הוא מעוניין להמשיך במסגרת הטיפולית. בנוסף, ציין כי הוא המפרנס היחיד במשפחתו, כשהליך זה מעכב את הסדרת מעמדה של המתלוננת בישראל ובכך מונע ממנה לעבוד, וכי המשפחה מתמודדת עם קשיים כלכליים וחובות.

דיון והכרעה

קביעת מתחם הענישה

7. הצדדים חלוקים ביחס לשאלה האם יש לקבוע מתחם ענישה נפרד לכל אישום בו הורשע הנאשם, או שמא מתחם ענישה אחד הכולל את כל האישומים. יש לבחון סוגיה זו בהתאם למבחן "הקשר ההדוק" (ע"פ 4910/13 אחמד בני ג'אבר נ' מדינת ישראל, (29.10.2014)), במסגרתו נסיבות המקרים מלמדות על עוצמת הקשר ביניהם. מספר רב של עבירות, ביצוע מתמשך ואף קיומם של מספר קורבנות עבירה, אינם שוללים את האפשרות לראות במכלול זה משום תכנית עבריינית אחת המחייבת קביעת מתחם ענישה אחד (ראו: ע"פ 5668/13 ערן מזרחי נ' מדינת ישראל, פסקה 29 בפסק דינו של כב' השופט סולברג (17.3.2016)).

בחינת נסיבות המקרה הנדון, מצביעה על שלושה מקרים בהם נקט הנאשם באלימות כלפי בת זוגו בביתם. שלושת המקרים בוצעו לאורך תקופה לא ארוכה, כלפי אותה מתלוננת, על רקע דומה בביתם, כאשר הנאשם שתוי ובשעה שהמתלוננת בהריון.

לפיכך, אני מוצא כי מדובר במספר עבירות המהוות חלק מאותה מסכת עבריינית, לגביהן מתקיים קשר הדוק באופן בו יש לראותן כאירוע אחד. אציין כי רף הענישה המרבי בעת קביעת מתחם הענישה ביחס לאירוע אחד, מורכב מצירוף העונשים המרביים שניתן להטיל בגין כל אחד מהמעשים (ע"פ 3614/14 גיא פן נ' מדינת ישראל, פסקאות 140-141 (29.6.2015)).

8. אלימות כלפי אדם אחר פוגעת בזכות הפרט לשלמות גופו ולביטחונו האישי. יש לייחס למעשים אלה משנה חומרה כאשר מדובר באלימות הננקטת כנגד בת זוג, בתא המשפחתי המצומצם האמור להוות בסיס תומך, בטוח ויציב עבורה. הדברים מקבלים משנה תוקף עת מדובר במתלוננת ללא מעמד קבוע בישראל, אשר שהייתה במדינה תלויה רבות בתוקף. עבירות נפוצות אלה והקושי של קורבנות העבירה להתלונן, הביאו את המחוקק להחמיר את הענישה שנקבעה לגביהן. כחלק מהצורך במלחמה בתופעה זו, החמירה אף הפסיקה את רף הענישה ונקבע כי יש לפעול במדיניות ענישה מחמירה ומרתיעה:

"כפי שהודגש לא אחת, יש לנקוט במדיניות ענישה מחמירה ומרתיעה כלפי עבירות אלימות במשפחה - ואלימות בין בני זוג בפרט - על מנת למגר תופעה נפסדת זו. זאת, בין היתר לנוכח הקושי הקיים לעיתים בחשיפת עבירות אלו, המבוצעות בהסתר מאחורי מפתן הדלת; הפגיעה הקשה שהן מסבות לתחושת הביטחון של בני המשפחה - וקורבנות המעשים בפרט; והחשש מהסלמת המעשים באופן העלול אף לסכן את חיי בני המשפחה, ובהם בת זוגו של התוקף." (רע"פ 340/21 איברהים מסרי נ' מדינת ישראל, פסקה 10 (28.01.21)).

לצד זאת, יש לתת משקל משמעותי לנסיבות ביצוע העבירות המשתנות בין מקרה למקרה בעבירות מסוג זה, ולהקנות להן משקל רב בעת קביעת מתחם הענישה. נסיבות אלה משפיעות על מידת הפגיעה בערכים המוגנים, על הנזק שנגרם ואף על פוטנציאל הנזק.

9. בחינת נסיבות המקרה הנדון, מלמדת כי מדובר בשלושה מקרי אלימות שבוצעו על ידי הנאשם כנגד בת זוגו במהלך שתי תקופות הריונה. מעשים אלה בוצעו בנקודות זמן שונות לאורך כשנה, ומעידים על כך שאין מדובר במעידה חד פעמית מצד הנאשם או בפרץ אלימות רגעי. מקרה אחד מצוי ברף נמוך של אלימות, כשהנאשם דחף את המתלוננת וגרם לנפילתה על מיטה; מקרה שני מצוי ברף גבוה יותר של אלימות, כשהנאשם תפס בגרונה של המתלוננת בעת שהוא נתון תחת השפעת אלכוהול; והמקרה השלישי מצוי ברף האלימות הגבוה מבין המקרים - הנאשם לא היסס להכות את המתלוננת בביטנה, בעת שהיתה בחודש השישי להריונה, באופן שגרם לדימום באיזור המפשעה ולצורך בהגעה לבית חולים. המקרה השלישי מעיד על פוטנציאל הנזק החמור כתוצאה מתקיפה אלימה של אישה בהריון, עובדה הצובעת באור חמור אף את שני המקרים הנוספים, אשר אף בהם היתה המתלוננת בהריון.

10. הצדדים הגישו פסיקה רבה, המבססת בעיקר את העובדה שקיים מנעד נסיבות רחב ביותר לגבי עבירות אלימות כלפי בת זוג. הפסיקה שהציגה המאשימה מצביעה על מגמת החמרה, עד כדי הטלת מאסרים בפועל, ואילו פסיקת ההגנה מצביעה על ענישה מקלה יחסית בגין מקרים מסוימים. אציין כי רובם המכריע של פסקי הדין אליהם היפנתה הסנגורית עסקו במקרה אחד של אלימות ולא במספר אירועים כפי המקרה הנדון, כאשר בפסק הדין בו מדובר היה במספר אירועים - נקבע מתחם ענישה הנע בין 10 ל-24 חודשי מאסר והוטל מאסר של 9 חודשים לריצוי בעבודות שירות (ת"פ(חד') 57582-01-22 מדינת ישראל נ' פלוני, (12.5.2024)).

עוד אפנה לכך שכל פסקי הדין שהציגה ב"כ הנאשם ניתנו בערכאת בית משפט השלום.

רף הענישה משתנה בהתאם לחומרת האלימות, כמות המעשים ונסיבותיו של כל מקרה ומקרה. לא הוצגו בפני מקרים בהם נסיבות דומות, תוך דגש על פוטנציאל הנזק החמור בכך שהנאשם במקרה הנדון לא היסס לתקוף את המתלוננת בשלושה מקרים שונים בעת שהיתה בהריון. אני מוצא כי מדובר בנסיבה לה יש לתת משקל משמעותי, במיוחד בהתחשב בתוצאות תקיפת המתלוננת בבטנה באישום השני. אפנה בענין זה לפסיקה, ממנה ניתן ללמוד כי רף הענישה בנסיבות של מקרי אלימות כלפי בת זוג הנמצאת בהריון, אף בגין מקרה בודד של אלימות, מתחיל ממאסר בדרך של עבודות שירות ועד למאסר בפועל (רע"פ 7004/22 פלוני נ' מדינת ישראל (26.10.2022); רע"פ 89/19 פלוני נ' מדינת ישראל (10.01.19)). עוד אפנה לרמת ענישה דומה במקרים של אלימות חוזרת כלפי בת זוג, מקרים בהם הוטל מאסר בפועל (רע"פ 5002/24 רחמים דוידוב נ' מדינת ישראל (30.06.24); רע"פ 2278/21 פלוני נ' מדינת ישראל (11.04.21); רע"פ 643/24 רומן חודוס נ' מדינת ישראל (29.01.24)).

לאחר ששקלתי את נסיבות המקרה, את מידת הפגיעה בערכים המוגנים וכן את הפסיקה הנוהגת, אני קובע כי מתחם העונש ההולם באירוע זה נע בין 9 חודשי מאסר ל- 21 חודשי מאסר, לצד עונשים נלווים.

העונש המתאים

11. הנאשם, יליד 1987, ללא עבר פלילי, נטל אחריות על ביצוע העבירות והודה בהן. מאז ביצוע העבירות, חלפו 4 שנים, תקופה במהלכה לא נפתחו כנגד הנאשם תיקים חדשים. הנאשם והמתלוננת עדיין נשואים, הורים לילדים, ומנהלים חיים משותפים. בנוסף, הנאשם השתלב במסגרת טיפולית לנפגעי התמכרויות, בה שיתף פעולה באופן מלא ואף צפוי להשתלב בקבוצה טיפולית נוספת. משקל נוסף ומשמעותי יש לתת להשפעת סוג הענישה ומידתה על הנאשם ועל משפחתו הקרובה, בהיבטים שונים, כפי שעלה בפירוט בתסקירי שירות המבחן. נתונים מצטברים אלה, מעמידים את עניינו של הנאשם ברף הנמוך של מתחם הענישה. עם זאת, איני מקבל את טיעון ב"כ הנאשם כי יש לסטות ממתחם הענישה בשל שיקולי שיקום. את הוראת סעיף 40ד(א) לחוק העונשין, לפיה רשאי בית המשפט לחרוג ממתחם הענישה משיקולי שיקום, יש לבחון בזירות רבה ולעשות שימוש בסמכות זו במקרים חריגים ובמשורה: "נקבע לא אחת כי יש לנקוט בזירות בכל הנוגע לסטייה ממתחם הענישה בשל שיקולי שיקום, ולבחון כל מקרה על נסיבותיו. בתוך כך, נקבע כי יש לבחון, בין היתר, האם השינוי שעבר הנאשם נותן אותותיו במישורים השונים של חייו, ובפרט בדרך החשיבה המעוותת אשר הובילה אותו לביצוע העבירות... כן נקבע, כי יש לבחון באיזה שלב של ההליך השיקומי מצוי הנאשם, ולסטות ממתחם הענישה ההולם רק במקרים נדירים שבהם קיימים סיכויי שיקום מובהקים המצדיקים, בבחינת יוצא מן הכלל, לסטות ממתחם הענישה ההולם"

(ע"פ 1229/19 יפתח סלומינסקי נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (1.7.2019)). ראו עוד: ע"פ 7757-21 אהרון קיי מרזוקי נ' מדינת ישראל, פסקה 23 (24.05.22).

במקרה הנדון, הנאשם גילה בתחילת הקשר עם שירות המבחן קשיים בקבלת אחריות, עד ששולב במשך כשבעה חודשים בהליך טיפולי והצליח אף לשמור על ניקיון מאלכוהול. עם זאת, מדובר בתחילת הדרך הטיפולית. שירות המבחן ציין בתסקירו הסופי את התרשמותו מקיום בעייתיות בתחום ההתמכרויות ואת העובדה שהנאשם נתון במתחים מתמשכים בעיתוי הנוכחי. עוד צוין כי הנאשם החל בטיפול וכי עליו להמשיך בו. אף לגבי דיווח המתלוננת ביחס לחוסר אלימות מצד הנאשם והימנעות מוחלטת משימוש באלכוהול מצדו, ציינה קצינת המבחן התרשמות כי המתלוננת תלויה בנאשם רגשית וכלכלית ונראה כי על רקע זה היא מטשטשת קשיים ובעיות בקשר איתו. נסיבות אלה אינן עונות על יסודות הוראת סעיף 40ד(א) לחוק העונשין, ואין מדובר באחד מאותם "מקרים נדירים שבהם קיימים סיכויי שיקום מובהקים המצדיקים, בבחינת יוצא מן הכלל, לסטות ממתחם הענישה ההולם".

12. לאחר ששקלתי את כל האמור לעיל, החלטתי להטיל על הנאשם את העונשים הבאים:

א. 9 חודשי מאסר שירוצו בעבודות שירות, זאת בהתאם לחוות דעת הממונה. בית המשפט הבהיר לנאשם כי ככל שלא יעמוד בריצוי עבודות השירות, יתכן והממונה על עבודות השירות יורה על הפקעתן.

ב. מאסר למשך 6 חודשים אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירת אלימות מסוג פשע, כנגד בת זוג, תוך 3 שנים.

ג. מאסר למשך 3 חודשים אותו לא ירצה אלא אם יעבור עבירת אלימות מסוג עוון, כנגד בת זוג, תוך 3 שנים.

ד. ניתן צו מבחן למשך שנה.

המזכירות תעביר העתק מגזר הדין לממונה על עבודות השירות ולשירות המבחן.

זכות ערעור לבית המשפט המחוזי תוך 45 ימים מהיום.

ניתן היום, כ"ז אלול תשפ"ד, 30 ספטמבר 2024, במעמד הצדדים.